

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Chelek 36 | Shemos | Sicha 1

Exodus 2:11-15

(11) Some time after that, when Moses had grown up, he went out to his kinsfolk and witnessed their labors. He saw an Egyptian beating a Hebrew, one of his kinsmen. (12) He turned this way and that and, seeing no one about, he struck down the Egyptian and hid him in the sand. (13) When he went out the next day, he found two Hebrews fighting; so he said to the offender, “Why do you strike your fellow?” (14) He retorted, “Who made you chief and ruler over us? Do you mean to kill me as you killed the Egyptian?” Moses was frightened, and thought: Then the matter is known! (15) When Pharaoh learned of the matter, he sought to kill Moses; but Moses fled from Pharaoh. He arrived in the land of Midian, and sat down beside a well.

Rashi on Exodus 2:14

(3) AND MOSES FEARED ויירא משה — Explain it in its literal sense: he was afraid of Pharaoh. A Midrashic explanation is: he felt distressed because he saw that there were wicked men among the Israelites — common informers. He said: Since this is so (מעטה), perhaps they are not worthy to be delivered from bondage (Midrash Tanchuma, Shemos 10). (4) SURELY THE THING IS KNOWN אכן נדע הדבר — Explain it in its literal sense: the fact that I have killed the Egyptian is known. A Midrashic explanation is: now there is known to me that matter about which I have been puzzled — how has Israel sinned

(1) שמות ב': י"א-ט"ו

(יא) ויהי | בימים ההם ויגדל משה ויצא אל- אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש-עברי מאחיו: (יב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את-המצרי ויטמנהו בחול: (יג) ויצא ביום השני והנה שני-אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעה: (יד) ויאמר מני שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את-המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר: (טו) וישמע פרעה את-הדבר הזה ויבקש להרג את-משה ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ-מדן וישב על-הבאר:

(2) רש"י על שמות ב': י"ד

(ג) ויירא משה. כפשוטו. ומדרשו: דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר, מעתה שמא אינם ראויין להגאל (שמות רבה א'): (ד) אכן נודע הדבר. כמשמעותו. ומדרשו, נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל שבעים אמות להיות נרדים בעבודת פרה, אבל רואה אני שהם ראויים לכה (שמות רבה א'):

more than all the seventy nations, that they should be oppressed by this crushing servitude? But now I see that they deserve this (Exodus Rabbah 1:30).

Sforno on Exodus 2:14

(1) Are you stirring up a quarrel to get me killed? (2) as a result Moses became careful and fled. (3) when the snitch said these words to him, in the presence of others, he did not kill him seeing there would be no point in doing this, seeing he had already reported what Moses had done to the authorities.

Bereishit Rabbah 76:1

(1) And Jacob became very frightened and distressed (Genesis 32,8). Rabbi Pinchos says in the name of Rabbi Re'uven that there were two people that Hashem promised them and nevertheless they were afraid. The chosen of the patriarchs and the chosen of the prophets. The chosen of the patriarchs is Jacob as it states (Psalms 135,4) "For Jacob, Y-H chose for Him" and Hashem said to him (Genesis 28,15) "And behold I am with you" and at the end, he became frightened as it says "And Jacob became frightened". The chosen of the prophets is Moshe as it says (Psalms 106,23) "Were it not for Moshe His chosen one" and Hashem said to him "For I will be with you" and in the end he became frightened as it says (Numbers 21:34) "And Hashem said to Moshe, don't fear him" Hashem would only say "Don't fear him" to someone who has become afraid. Rabbi Brechiah and Rabbi Chelbo recited in the name of Rabbi Shmuel Bar Nachman who recited in the name of Rabbi Nassan "The Jewish people were worthy of being destroyed in the days of Haman, were it not that they relied on the knowledge of the parents' elder. They said "If Yaacov our patriarch, who was promised security by Hashem and Hashem told hi "And behold I will be with you" and HE became frighened. How much moreso US. It is this that the prophet accuses Israel of and says to them (Isaiah 51,13) "And you forgot Hashem your maker the one who spread the heavens and founded earth." He said to those people what he would say to you (Jeremiah 31,36) "So said

(3) ספורנו על שמות ב'י"ד

(א) הלהרגני אתה אומר. אתה מעורר מדנים להרגני: (ב) ויירא משה. ובכן נשמר לנפשו וברח: (ג) ויאמר אכן נודע הדבר. כשאמר זה המוסר את דבריו אלה בפני רבים, ולכן לא הרג את המוסר מבלי אין תועלת בהריגתו אחר שכבר מסר:

(4) בראשית רבה ע"ו:א'

(א) ויירא יעקב מאד ויצר לו (בראשית לב, ח), רבי פינחס בשם רבי ראובן, שני בני אדם הבטיחן הקדוש ברוך הוא ונתיראו, הבחור שבאבות והבחור שבנביאים, הבחור שבאבות זה יעקב, שנאמר (תהלים קלה, ד): פי יעקב בחר לו יה, ואמר לו הקדוש ברוך הוא (בראשית כח, טו): והנה אנכי עמך, ובסוף נתירא, שנאמר: ויירא יעקב. הבחור שבנביאים זה משה, שנאמר (תהלים קו, כג): לולי משה בחירו, ואמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות ג, יב): פי אהיה עמך, ולבסוף נתירא (במדבר כא, לד): ויאמר ה' אל משה אל תירא אתו, אינו אומר אל תירא אתו, אלא למי שנתירא. רבי ברכיה ורבי חלבו בשם רבי שמואל בר נחמן משם רבי נתן ראויים היו ישראל כליה בימי המן, אלולי שנסמכה דעתן על דעת הזקן אביהם, אמרו מה אבינו יעקב שהבטיחו הקדוש ברוך הוא ואמר לו: והנה אנכי עמך, נתירא, אנו על אחת כמה וכמה, הוא שהנביא מקנתר את ישראל ואומר להם (ישעיה נא, ג): ותשכח ה' עשף נוטה שמים ויסד ארץ, אמר להון אנשיתון מה אמר לכון (ירמיה לא, לו): פה אמר ה' אם ימדו השמים מלמעלה, אם ראיתם שמים שפטו והארץ מתמוטטת מנוטית שמים וארץ לא היה לכם

Hashem: If the heavens from above will be measured" if you see that the heavens quake and that the earth quakes, from the inclination of the heavens and earth you wouldn't learn anything other than (Isaiah 51,13) "And you are afraid all your days"

Genesis 32:8

(8) Jacob was greatly frightened; in his anxiety, he divided the people with him, and the flocks and herds and camels, into two camps,

Genesis 28:15

(15) Remember, I am with you: I will protect you wherever you go and will bring you back to this land. I will not leave you until I have done what I have promised you."

Exodus 3:12

(12) And [God] said, "I will be with you; that shall be your sign that it was I who sent you. And when you have freed the people from Egypt, you shall worship God at this mountain."

Numbers 21:34

(34) But יהוה said to Moses, "Do not fear him, for I give him and all his troops and his land into your hand. You shall do to him as you did to Sihon king of the Amorites who dwelt in Heshbon."

Rashi on Genesis 32:11

(1) I AM TOO UNWORTHY OF ALL THE MERCIES (This may be rendered "I am small — unworthy — because of all the kindnesses) — My merits are diminished in consequence of all the kindness and truth which You have already shown me. For this reason I am afraid: perhaps, since You made these promises to me, I

ללמוד אלא (ישעיה נא, יג): ותפחד תמיד כל היום.

(5) בראשית ל"ב:ח'

(ח) ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר-אתו ואת-הצאן ואת-הבקר והגמלים לשני מחנות:

(6) בראשית כ"ח:ט"ו

(טו) והנה אנכי עמך ושמרתיה בכל אשר-תלך והשבתיך אל-האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם-עשיתי את אשר-דברתי לך:

(7) שמות ג':י"ב

(יב) ויאמר כִּי-אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזֶה-לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנֹכִי שֹׁלְחֶיךָ בְּהוֹצִיאֶךָ אֶת-הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת-הָאֱלֹהִים עַל הַר הַזֶּה:

(8) במדבר כ"א:ל"ד

(לד) ויאמר יהוה אל-משה אל-תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת-כל-עמו ואת-ארצו ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון:

(9) רש"י על בראשית ל"ב:י"א

(א) קטנתי מכל החסדים. נתמעטו זכויותי על ידי החסדים והאמת שעשית עמי, לכה אני ירא, שמא משהבטחתי נתקלקלתי בחטא ויגרם לי להמסר ביד עשו (שבת ל"ב): (ב) ומכל האמת. אמתת דבריה,

have become depraved (נתקלקלתי) by sin (another version of Rashi has נתלכלכתי, I have become defiled by sin) and this may cause me to be delivered unto Esau's power (Shabbat 32a). (2) ומכל האמת [my merits are diminished in consequence] OF ALL THE TRUTH — of the true fulfillment (אמיתת) of Your promises — because You have already kept all the promises You made me (3) כי במקלי FOR WITH MY STAFF — I had with me neither silver nor gold nor cattle — only this staff of mine. The Midrashic explanation is, that he had placed his staff in the Jordan and Jordan had divided for him to pass over.

Tanya, Part IV; Iggeret HaKodesh 2

Upon his arrival from Petersburg "I have become small from all the favours and from all..." This means that by every favour (*chesed*) that G-d bestows upon man, (man) is to become very humble. For "*chesed* is the right arm," and "His right arm embraces me," — which refers to the state of G-d actually bringing him close (to Himself), far more intensely than before. And whoever is close to G-d, with ever exceeding uplifting and elevation, must be ever more humble— to the lowliest plane, as it is written: "From afar the Lord has appeared to me." And as known, "All that are *before Him* are esteemed as nothing." Hence, whoever is more "before Him" is that much more as nothing, naught, and non-existent.

And this is the rank of the "right side" of holiness, and of "*chesed* unto Abraham" who said: "And I am dust and ashes." This (humility) is also the trait of Jacob, and therewith he justified himself for his fear of Esau and did not rely on the promise given to him— "And, behold, I am with you..." (That is), because Jacob regarded himself as utterly insignificant [because of the multitude of favours, "for with my staff..."], and as unfit and unworthy to be saved ... and as the saying of our sages, of blessed memory, "maybe sin will cause" for it appeared to him that he had sinned.

It is different, though, with the corresponding opposite, i.e. Ishmael— "*chesed of kelipah*" : the more kindness (manifested to him), the more he grows in pride,

שְׁשִׁמְרֵת לִי כָּל הַבְּטָחוֹת שֶׁהִבְטַחְתָּנִי: (ג) כִּי
בִמְקָלִי. לֹא הָיָה עִמִּי לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא
מִקְנֵה אֲלָא מִקְלִי לְבַדּוֹ. וּמִ"א נָתַן מִקְלוֹ
בִּירְדָן וַיִּבְקַע הַיַּרְדֵּן:

(10) תניא, אגרת הקדש ב'

(א) קטנתי מכל החסדים ומכל כו'. פי' שבכל חסד וחסד שהקדוש ב"ה עושה לאדם צריך להיות שפל רוח במאד. כי חסד דרועא ימינא. וימינו תחבקני. שהיא בחי' קרבת אלהים ממש ביתר שאת מלפנים. וכל הקרוב אל ה' ביתר שאת והגבה למעלה מעלה. צריך להיות יותר שפל רוח למטה מטה כמו"ש מרחוק ה' נראה לי. וכנודע דכולא קמ"י דווקא כלא חשיב. וא"כ כל שהוא קמ"י יותר הוא יותר כלא ואין ואפס

וזו בחי' ימין שבקדושה וחסד לאברהם שאמר אנכי עפר ואפר. וזו היא ג"כ מדתו של יעקב. ובזאת התנצל על יראתו מפני עשו ולא די לו בהבטחתו והנה אנכי עמך כו'. מפני היות קטן יעקב במאד מאד בעיניו מחמת ריבוי החסדים כי במקלי כו'. ואינו ראוי וכדאי כלל להנצל כו'. וכמארז"ל שמא יגרום החטא שנדמה בעיניו שחטא....

משא"כ בזלע"ז הוא ישמעאל חסד דקליפה. כל שהחסד גדול הוא הולך וגדל

haughtiness and self-satisfaction.

בגובה וגסות הרוח ורוחב לבו.

Therefore I come with a general announcement to inform all our followers regarding the multitude of favours— "The great things that the Lord has done with us" : to hold on to the attributes of Jacob, the "remnant of His people" and the "remainder of Israel," who regards himself truly as remnants and excess that is of no use. They are not to become haughty-minded in relation to their brethren ... not to speak defiantly against them or hiss at them, Heaven forbid. A strict warning: hold your peace! No mention is to be made ! Rather, they are to subdue their spirit and heart before everyone according to the attribute of "Truth (*emet*) unto Jacob," with humility and a "Soft answer that turns away anger," and with a restrained spirit ... And, maybe, through all that G-d will put into the heart of their brethren that "as waters (reflect) the face.. ."

ולזאת באתי מן המודיעים מודעה רבה לכללות אנ"ש על ריבוי החסדים אשר הגדיל ה' לעשות עמנו לאחוז במדותיו של יעקב שאר עמו ושארית ישראל שמשים עצמו כשיריים ומותרות ממש שאין בו שום צורך. לבלתי רום לבבם מאחיהם כו' ולא להרחיב עליהם פה או לשרוק עליהם ח"ו. הס מלהזכיר באזהרה נוראה רק להשפיל רוחם ולבם במדת אמת ליעקב מפני כל אדם בנמיכות רוח ומענה רך משיב חימה. ורוח נכאה כו'. וכולי האי ואולי יתן ה' בלב אחיהם כמים הפנים וגו':

Duties of the Heart, Fourth Treatise on Trust 1

(1) Trust is peace of mind of the one who trusts. That one relies in his heart that the one he trusts in will do what is good and proper for him on the matter he has trusted him with, according to his ability and his understanding of what will further his good.

(2) But the main factor, which leads one to trust in the one trusted, and without which trust cannot exist, is for one's heart to be confident that the one trusted will keep his word and will do what he pledged, and that he will also think to do what is good for him even on what he did not pledge out of pure generosity and kindness (this will be explained).

(11) חובות הלבבות, שער רביעי - שער הביטחון א'

(א) אך מהות הבטחון היא מנוחת נפש הבוטח ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו כפי יכלתו ודעתו במה שמפיק טובתו.

(ב) אבל העקר אשר בעבורו יהיה הבטחון מן הבוטח ואם יפקד לא ימצא הבטחון הוא שיהיה לבו בטוח במי שיבטח בו שיקים מה שאמר ויעשה מה שערב ויחשב עליו הטוב במה שלא התנה לו ולא ערב עשוהו שיעשהו נדבה וחסד.

Shulchan Arukh, Yoreh De'ah 335

It is a religious duty to visit the sick. *Gloss: Some say that whosoever has a sick person in his home should go to the Sage of the city in order that he pray for him;*

(12) שולחן ערוך, יורה דעה של"ה

מצוה לבקר חולים הקרובים הגה י"א שמי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם שבעיר שיבקש עליו רחמים (נ"י פ' י"ג)

Psalms 55:23

(13) תהילים נ"ה:כ"ג

(23) Cast your burden on the LORD and He will sustain you;

He will never let the righteous man collapse.

Duties of the Heart, Fourth Treatise on Trust 2

(1) There are seven factors which make it possible for one to trust in another (human being):

....(6) All matters of the truster are entirely in the hands of the one he trusts, and no one else can hurt him, help him, benefit him, or protect him from harm, as a slave chained down in a prison is entirely in the hands of his master. If the truster were in the hands of the one he trusts in this manner, it would be more fitting to trust in him.

Psalms 37:3

(3) Trust in the LORD and do good, abide in the land and remain loyal.

Tanya, Part IV; Iggeret HaKodesh 11

To make you skillful of understanding... By believing this truly, everything becomes good even in appearance.

Midrash Lekach Tov, Exodus 2:14

"And Moshe feared and he said" There is no secure promise for the righteous in this world.

Isaiah 56:1

(1) Thus said the LORD: Observe what is right and do what is just; For soon My salvation shall come, And my deliverance be revealed.

(כג) הַשְׁלֵךְ עַל-יְהוָה | יְהַבֶּךָ וְהוּא יִכְלֶכְלֶךָ לְאִי־יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק:

(14) חובות הלבבות, שער רביעי - שער הביטחון ב'

(א) אך הסבות אשר בהן יתכן הבטחון מהבוטח על הברואים הן שבע.....

והששית שיהיה ענין הבוטח כלו מסור בידו ולא יוכל אדם להזיקו ולהועילו ולא להטיב אליו ולא לדחות נזק מעליו זולתו כעבד האסור אשר הוא בבית הבור ברשות אדוניו. וכשיהיה הבוטח ברשות מי שבטח עליו על הענין הזה יהיה יותר ראוי לבטח עליו.

(15) תהילים ל"ז:ג'

(ג) בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה-טוֹב שְׁכֵן-אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוֹנָה:

(16) תניא, אגרת הקדש י"א

(א) להשכילך בינה. ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגלוי

(17) מדרש לקח טוב, שמות ב':י"ד

(ג) ויירא משה ויאמר. (פד) הצדיקים אע"פ שתולים בטחונן בהקב"ה היו יראין.

(18) ישעיהו נ"ו:א'

(א) כִּי אֶמְרָ יְהוָה שְׁמֵרְנוּ מִשִּׁפְטֵי וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי-קְרוּבָה יְשׁוּעָתִי לְבוֹא וְצְדָקְתִּי לְהַגְלוֹת: